

HDZ 1990 Prozor – Rama Izborni program 2016.-2020.

01.09.2016.

PROGRAMSKI OKVIR

Narodi i građani Bosne i Hercegovine svjesni su da danas žive u državi koja nema odlike razvijenosti, pravde, jednakopravnosti, socijalnih i osobnih sloboda. Dominantne karakteristike stanja u BiH jesu radno – pravna nesigurnost i politička nestabilnost.

U takvim okvirima, život u Prozoru – Rami nije se mogao razvijati značajno bolje nego i u cijeloj državi.

Ipak, snagom, znanjem i upornošću, potporom od strane puka Prozora – Rame, u proteklom periodu učinjen je veliki pomak ka ostvarenju vizije koja je definirana kroz strateške dokumente. Zaustavljeni su negativni trendovi u mnogim oblastima društvenog života.

Hrvatska demokratska zajednica 1990 Prozor – Rama ima opredjeljenje i kapacitete biti nositeljem svih razvojnih procesa koji trebaju i koji će se odvijati u Prozoru – Rami u idućem periodu.

Demografski pokazatelji za Prozor – Ramu po popisu 2013: Usporedba popisa stanovništva po nacionalnosti 1991.-2013. god.

Popis 1991.			Popis 2013.		
Hrvati	12.259	62,0 %	Hrvati	10.702 (- 1.557)	74,9 %
Bošnjaci	7.225	36,6 %	Bošnjaci	3.525 (- 3.700)	24,7 %
Srbi	45	0,2 %	Srbi	3 (- 42)	0,0 %
Ostali	231	1,2 %	Ostali	50 (-181)	0,4 %
UKUPNO:	19.760	100 %	UKUPNO:	14.280 (- 5.480)	

Stanovništvo prema starosti po petogodištima i spolu

Općina	Spol	Ukupno	Starost god.																	Prosječna starost	
			0-4	5-9	10-14	15-19	20-24	25-29	30-34	35-39	40-44	45-49	50-54	55-59	60-64	65-69	70-74	75-79	80-84		85+
Prozor-Rama	Ukupno	14 280	687	821	974	1134	979	1006	995	1005	1020	1057	1048	964	746	485	530	470	234	125	37,88
	M	7210	341	436	502	596	526	531	536	508	520	567	526	509	343	327	232	191	81	38	36,67
	ž	7070	346	385	472	538	453	475	459	497	500	490	522	455	403	258	298	279	153	87	39,11

Domaćinstva prema broju članova

Općina	Ukupno	Broj članova								Prosječan broj članova domaćin
Prozor-Rama	3653	1	2	3	4	5	6	7	8 i više	3,9
		434	640	569	728	546	366	182	188	

EKONOMSKI PROGRAM

Ekonomski dio najvažniji je dio Izbornog programa HDZ 1990 Prozor – Rama.

Pozitivni pomaci, učinjeni u ranijem periodu, dovoditi će do još boljih efekata u gospodarstvu i zapošljavanju u gospodarstvu.

Urađeno u prethodnim periodima:

Urađeni strateški dokumenti na koje se oslanjaju svi provedbeni programi do 2020. godine;

Investitorima je općina stavila na raspolaganje poseban Program poticaja za zapošljavanje i velika proračunska sredstva.

Podržano je zapošljavanje točno 200 novih radnika kroz 30 gospodarskih projekata. Potpuno je preokrenut raniji trend odvoza strojeva iz ove općine i otpočelo osnivanje novih tvornica. Radno pravna nesigurnost i politička nestabilnost Bosne i Hercegovine sprječavaju bolje efekte Programa poticaja za zapošljavanje. Ipak, Općina je uspjela spriječiti još težu situaciju u oblasti zapošljavanja i pokrenuti pozitivne trendove.

Poljoprivreda je oblast u kojoj su učinjeni također konkretni napori i to posebno u oblastima koje danas imaju tržišnu valorizaciju.

Malinarstvo je kroz nekoliko općinskih programa, uz uključenost međunarodnih organizacija, rezultiralo stanjem od oko 500 obitelji koji su ove godine preko otkupnih stanica otpremili u Europu skoro 500 tona najboljih malina i u kućanstva donijeli oko 2 milijuna KM.

Potpore proizvodnji mlijeka rezultirala je sa desetak malih farmi muznih krava čije mlijeko ide u proizvodnju izvrsnih ramskih i prozorskog sira. Subvencioniraju se i veterinarske usluge.

Potpore se dodjeljuju i za uzgoj ramskog bijelog luka kao naše lokalne autohtone ali priznate sorte bijelog luka, zatim za voćarsku proizvodnju, za ratarsku proizvodnju. Osim navedenog, općinska sredstva za razvoj poljoprivrede koriste se i za ostale potpore kao što su edukacije, seminari, certifikacije, praćenje razvoja poljoprivrede, pojedinačni projektu, Sajam Dani šljive.

Poljoprivrednici, ali i građani, uskoro će se koristiti uslugama nove Gradske tržnice koja se gradi po suvremenim principima u središtu grada.

Obrti su podržavani kroz program poticaja za zapošljavanje i kroz potpore starim i tradicijskim zanatima. Općina se potrudila urediti stanje u oblasti obrta tako da je kroz akcije utvrđivanja stvarnog stanja izbrisala iz evidencije više od 220 fiktivno registriranih obrta i radnji.

Uposlono je do sada preko 120, uglavnom mladih fakultetski obrazovanih osoba, na poslove koji se financiraju iz Općine Prozor - Rama; Osnovana je Agencija za lokalni razvoj, utemeljeno Vijeće za konkurentnost;

Podržani projekti koji rezultiraju razvojem turizma: Kroz projekt prekogranične suradnje, sredstvima EU fondova, osnovan Veslački centar i omogućen poseban vid turizma, izgrađena Staza Gospi Sinjskoj kroz istoimeni projekt financiran također iz sredstava EU fondova.

Podržana izgradnja Divinog doma na Zahumu, izgradnjom prometnica prema mnogim naseljima olakšan pristup turističkim destinacijama. Podržan lov i lovni turizam kroz uspješnu borbu za jedinstveno lovište i kroz potpore lovačkom društvu i sekcijama. Podržan ribolovni turizam kroz potporu SRTD Ramske vode i značajnim ribolovnim natjecanjima.

Okolišu se također posvećuje puno pažnje. Izrađene su studije sanacije deponije Duška kosa i pripremljen je idejni projekt sortirnice otpada i reciklažnog dvorišta. Izgrađeni su pristupni putovi za budući suvremeni prečistač otpadnih voda.

Ciljevi ekonomskog programa 2016.-2020.:

Nastaviti stvarati uvjete za ubrzanije zapošljavanje kroz potpore domaćim poslovnim subjektima za radna mjesta u oblasti proizvodnje i prerade, ali i turizma, proizvodnih usluga, samozapošljavanja.

Utjecati na donošenje kvalitetnih zakonskih rješenja i provedbenih odluka na razini BiH i FBiH, kako bi se stvarali uvjeti za slobodniji dolazak inozemnih investitora.

Raditi na zaštiti okoliša, izgraditi prečistač otpadnih voda, organizirati sortirnicu i reciklažu otpada.

PROGRAM INFRASTRUKTURNIH RADOVA

Infrastrukturni radovi bili su posebno obilježje općine Prozor – Rama.

Infrastruktura – putovi, kanalizacija, voda, bile su dominantne aktivnosti općine Prozor – Rama u 2016. godini, kao i u godinama prije toga.

Početkom 2009. godine vodovodni sustav dopirao je do samo 3000 žitelja općine. Lokalnih putova bilo je 370 kilometara, od čega je bilo asfaltirano ili betonirano samo manji dio. Radom i samo radom stanje se potpuno promijenilo.

Vodu iz gradskog vodovoda danas piju žitelji Rumboka, Varvare, Jaklića, Ripaca, Šćita, Podbora, Ploče, Mluše i Kovačeva polja. Otpočeli su radovi i na snabdijevanju Ometala, Čališa, Gmića, Paljika i Borovnice. Pripremaju se radovi za Družinoviće, Šlimac i Lapsunj. Gradi se poseban vodovod za Gračac. Priprema se projektiranje vodovoda za Uzdol, Kranjčiče i okolna sela. Pomažu se lokalne akcije za poboljšanje vodosnabdijevanja Luga, Jurića, Huduskog.

Lokalne ceste dopiru do sve udaljenijih naselja općine Prozor – Rama. U svim naseljima se u proteklih osam godina, od toga najviše u prošloj godini, intenzivno uređivala lokalna cestovna mreža.

Grad Prozor bio je u proteklih godinu dana jedno od najvećih gradskih gradilišta u BiH. Izvršena je rekonstrukcija velikog dijela vodovodne mreže u gradu, postavljen je novi kanalizacijski i kolektor oborinskih voda. Obnovljene su tri glavne gradske ulice. Osvjetljava ih nova LED rasvjeta. Postavlja se slobodan internet signal i video nadzor glavnih prometnica. Kružni tok na ranijem raskrižju u gradu i na ulazu u grad sa magistrale M16.2 uvode Prozor u gradove sa suvremenom cestovnom infrastrukturom.

I općinski vijećnici i administracija, kao i građani sa svojim potrebama, uskoro će raditi i rješenja tražiti u novoj zgradi općine za koju je otpočela završna faza izgradnje i opremanja.

Ciljevi infrastrukturnih radova za naredni period:

Nastaviti sa izgradnjom prometnica do seoskih naselja, uređivati gradske ulice;

Dovoditi pitku vodu do što većeg broja stanovnika Općine;

Uređivati po regulacionim planovima gradsko područje ali i ostala naselja, rješavati kanalizacijske sustave.

PROGRAM DRUŠTVENIH DJELATNOSTI

U proteklom periodu značajna pažnja posvećivana je zdravstvu, obrazovanju, sportu i kulturi.

Postignuto u proteklom periodu:

Zdravstvene usluge koje se pružaju stanovništvu u proteklom periodu bile su stalno poboljšavane. Posebna potreba za poboljšanjima proizlazi iz činjenice da su općinska naselja od bolnica u Mostaru udaljena i do 110 kilometara. Vršene su nabave opreme: mamograf, vozilo, analyzer, _____-. Uspjeli smo riješiti blokiranje računa Doma zdravlja koje je imalo političku pozadinu, a moglo je dovesti do blokade pružanja zdravstvenih usluga sa nesagledivim posljedicama.

Studentsku stipendiju dodjeljujemo svim studentima koji ispune uvjete – ove godine odobreno je 300 studentskih stipendija, Mlade osobe koji nakon završetka studija nemaju osiguran posao uključeni su u program volontiranja u općinskim tijelima uprave, javnim ili privatnim poduzećima, ustanovama, čime oni stječu radni staž potreban za dalje zapošljavanje – do sada je ovim programom potpomognuto preko 250 mladih osoba,

Pomogli smo zapošljavanje mladih stručnih osoba, sukladno mogućnosti Općine – u javni sektor do sada smo uključili preko 120, uglavnom mladih fakultetski obrazovanih osoba na poslove koji se financiraju iz Općine Prozor - Rama;

Nevladinim organizacijama i grupama mladih pomažemo u apliciranju na razne javne pozive, a dodjeljujemo i vlastita sredstva za rad civilnog sektora, posebno mladih,

Poboljšanje uvjeta školovanja je kontinuirano. Mijenjani su prozori u školama, nabavljala oprema, uređivala školska dvorišta.

Škola Marka Marulića u Prozoru dobila je krov i bolji ulaz. Škola na Ustrami dobila je novi kat tako da će, osim učionica, imati i sportsku dvoranu. Srednja škola u Prozoru dobila je cijelu novu zgradu u kojoj će se izučavati nova zanimanja.

U Srednjoj školi uvedena su nova odjeljenja računalnih tehničara a od 2016. godine i odjeljenje ugostiteljsko turističkih tehničara, I u dječji vrtić Ciciban redovno se ulaže u poboljšanje uvjeta za boravak djece.

Sport je za cijelu državu Bosnu i Hercegovinu prilično zanemarena kategorija. Ali, u Prozoru – Rami brojni sportski klubovi, od kojih je njih 11 uključeno u Sportsko rekreacijski savez, imali su svoje mjesto i u općinskom proračunu i u uspjesima kojima se mogu podičiti.

Neki klubovi su karakteristični za Prozor – Ramu te ostvaruju iznadprosječne rezultate.

Karate klub „Empi“ odgojio je reprezentativce BiH koji su sa 6 balkanskih, 6 europskih i 3 svjetska prvenstva donijeli dvije brončane medalje i jedno 7. mjesto sa europskog prvenstva i jedno visoko 5 mjesto na svjetskom prvenstvu. Već 7 godina organizatori su najvećeg sportskog događaja u Rami - Međunarodnog karate turnira RAMAOPEN.

Veslački klub „Rama“, kroz suradnju sa Veslačkim savezom Hrvatske, Zagreba i Dalmacije, izrastao je u najbolji veslački klub u BiH. Pomažući u pripremama srebrnom olimpijcu Damiru Martinu, braći Sinković, veslačkim reprezentacijama Hrvatske i Australije, vrijedni ramski veslači upijaju znanja, vještine, jačaju i polako postižu vrijedne rezultate na međunarodnim natjecanjima..

Sportsko ribolovno društvo „Ramske vode“ tijekom 2016. godine proveo je aktivnosti koje će ući povijest –veliko ribolovno natjecanje Kup Jadransko podunavskih zemalja u lovu šarana i amura koje se održalo 01.-04.09.2016. na Ramskom jezeru i iznimno doprinijelo sveopćoj promociji naše općine.

Dobre rezultate postižu i nogometaši HNK Rama, a košarkaši i u muškom i u ženskom košarkaškom klubu su pobjednici u svojim ligama. Šahisti Rame, zahvaljujući posebno školi šaha, danas nastupaju na međunarodnim natjecanjima

U sport je uključeno preko 500 mladih naše općine, čime se doista možemo ponositi.

Kultura i zaštita kulturne baštine također nalaze mjesto u svakodnevici Prozora i Rame. Organiziranje kazališnih predstava, izložbe slika, književne večeri, koncerti, kao i radionice u kojima mladi mogu aktivno sudjelovati (likovne, glazbene) postali su dio redovne kulturne ponude u organizaciji Javne ustanove Kulturno sportski centar Prozor – Rama.

U kulturne aktivnosti mladi se uključuju veoma rano. Ramske mažoretkinje su već postizale europske rezultate. ali su ostale najljepšim ukrasom svih važnijih događanja u ovoj općini.

Kulturno umjetnička društva koja njeguju baštinu naših djedova i baka, ramske nošnje, običaje, igre i poslove čuvaju od zaborava puno toga vrijednog.

Kroz općinski proračun se naslijeđe cijeni i štiti, a transferima se podržava džamija Lizoperci i Etnološki muzej na Šćitu.

Ove godine kulturno povijesno naslijeđe obogaćeno je dvama posebnih aktivnostima.

Znanstveno stručni skup „Bosanski ban Tvrtko - pod Prozorom u Rami“ održan 11.08.2016. godine, točno 650 godina nakon izdavanja Povelje u kojoj je prvi put spomenuto ime Prozor, na znanstven ali vrlo razumljiv način približio nam je i rasvijetlio jedan važan period naše povijesti, period koji je bez ikakvog razloga do sada bio zanemaren i prešućivan.

Druga aktivnost važna za naše naslijeđe jeste početak istraživih arheoloških radova na brdu Gradac kod Uzdola. Već sada, na početku radova, je vidljivo da dolazimo do novih saznanja o životu na našim prostorima, a odluka načelnika Ivančevića da se krene u arheološka istraživanja će zasigurno biti povijesno značajna.

Ciljevi po Programu društvenih djelatnosti:

Nastaviti sa opremanjem Doma zdravlja, organiziranjem terenskih ambulanti, uvođenje novih zdravstvenih usluga;

Nastaviti potporama obrazovnom sustavu u Općini kroz dogradnju i opremanje škola, novim programima i slično;

Poboljšavati kulturno ozračje stvaranjem vlastitih kulturnih klubova – kazališnih, likovnih, fotografskih, kulturno umjetničkih i drugih, kako bi se pojačalo prihvaćanje kulture općenito u općini;

Nastaviti sa zaštitom kulturne baštine, istražujući našu povijest i vrednujući povijesne činjenice,

Kandidirati projekte iz oblasti zaštite kulturne baštine, zdravstva, sporta i obrazovanja kroz pozive europskih fondova.

PROGRAM SOCIJALNE OSJETLJIVOSTI

Na žalost, zbog općenitog stanja društva u kojemu se nalazimo, što se izravno prenosi i na našu općinu, uz nas živi veliki broj sugrađana koji imaju veće ili manje socijalne probleme, žive u siromaštvu, bolestima ili u drugim problemima. Nastojimo biti društvo koje prepoznaje te osobe i njihove probleme i pomaže im.

Postignuto u proteklom periodu:

Uspostavili smo Crveni križ kao veoma aktivnu organizaciju koja organizira godišnje 4 vrlo uspješne akcije darivanja krvi, redovno priprema manje i veće akcije pomoći ugroženim osobama i obiteljima.

Bolji uvjeti za djecu sa posebnim potrebama omogućeni su osnivanjem Javne ustanove Centar za osobe s posebnim potrebama. Općina ulaže sredstva i u pomaganje obnove kuća najugroženijim sugrađanima. Provode se akcije kojima je cilj izgraditi kuće najugroženijim obiteljima.

U zgradi za socijalno stanovanje ovih dana su korisnici, njih 6 obitelji i pojedinaca, obilježili prvu obljetnicu dobivanja stana na korištenje, koje je izgradila općina Prozor – Rama i humanitarna organizacija Hilfswerk Austrija. U istoj zgradi su uređene prostorije za bolji rad Udruge Djeca nade.

U završnoj fazi su dvije velike socijalno važne investicije: Dom za stare i nemoćne osobe na Šćitu i Gradska mrtvačnica.

U svom proračunu općina Prozor – Rama osigurala je sredstva i vrši redove isplate za više oblika davanja koji imaju socijalni ali i razvojni – demografski ili obrazovni - karakter:

Jednokratna novčana potpora u visini od 500,00 KM po novorođenom djetetu za majke rodilje;

Sufinanciranje troškova Dječjeg vrtića Ciciban, tako da roditelji plaćaju minimalnu naknadu;

Jednokratna potpora u iznosu od 250,00 KM roditeljima za polazak djeteta u osnovnu školu;

Poboljšanje uvjeta za školovanje djece osnovne škole - prijevoz djece na trošak Općine do škole i nazad, pomaganje pri ekskurzijama, ulaganje u opremanje škola...

Prijevoz učenika Srednje škole do škole i nazad na trošak Općine. Učenici dobivaju potpore kroz projekte nevladinih udruga, kroz potpore za ekskurzije i slično.

Stipendije za studente - za školsku 2015./16. godinu isplaćuje se oko 300 stipendija;

Nakon završetka studija omogućava se stjecanje radnog iskustva u obliku volonterskog rada u trajanju do godinu dana, na teret proračuna Općine;

Odobravaju se i potpore za izradu doktorskih radova osobama koje se odlučuju za znanost.

Ciljevi po Programu socijalne osjetljivosti:

Izgraditi, opremiti i useliti Dom za starije i nemoćne osobe;

Izgraditi, opremiti i pustiti u uporabu Gradska mrtvačnicu;

Nastaviti sa potporama siromašnim obiteljima, posebno kroz uključivanje članova obitelji u radne procese;

Nastaviti sa potporama koje imaju pozitivan demografski učinak.

ZAKLJUČAK

Hrvatska demokratska zajednica 1990 Prozor – Rama ima opredjeljenje i kapacitete biti nositeljem svih razvojnih procesa koji trebaju i koji će se odvijati u Prozoru – Rami u idućem periodu.

Za ostvarenje brojnih ciljeva potrebna su sredstva.

Općinski načelnik dr. Jozo Ivančević dokazao se kao beskompromisni borac za prava općine Prozor – Rama, što je donosilo i izvanredne financijske efekte. Posebno se to odnosi na veće prihode od proizvodnje električne energije u HE Rama, u cijelosti na području naše općine. Općinska administracija bila je uspješna u pribavljanju sredstava i od međunarodnih fondova, te je uspjela u kandidiranju projekata „Od jezera do jezera – zeleni turizam“ i „Staza Gospi Sinjskoj“ pridobivši 455.000 € za njihovu realizaciju. Pribavljena su značajna sredstva i od projekta UN IFAD, Hilfswerk Austrija, GIZ Njemačka, USAID SAD, SIDA Švedska, UNDP UN.

U narednom četverogodišnjem periodu Načelnik, dr. Jozo Ivančević, uz potporu općinskih Službi, Agencije za razvoj, cijelog javnog i privatnog sektora, uz potporu stanovništva Prozora – Rame, odraditi će sve razvojne procese koji su u ovom Programu postavljeni kao ciljevi i pridonijeti ostvarenju Strategijom predviđene vizije razvoja do 2020:

„Općina Prozor-Rama biti će ekološki očuvani prostor s razvijenim proizvodnim poduzetništvom, prepoznatljivim kulturnim naslijeđem i očuvanim prirodnim ljepotama što ga čini mjestom ugodnog življenja.“

Prozor – Rama na 1. mjestu!

Po mjeri Rame!

dr. Jozo Ivančević

Načelnik.